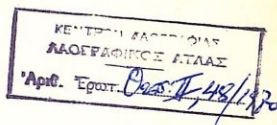

48

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

41

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

27-30 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομποπόλις)...Ι. Τ. Ε. Α......
(παλαιότερον ὄνομα : Κομπεσιαρί Ἐπαρχίας Καρδίτσας
Νομοῦ ... Καρδίτσας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Σπυρίδων
Νοτόπουλος .. ἐπάγγελμα .. Διδ. λ. ο. σ......
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ι. Τ. Ε. Α. - Καρδίτσας.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. ἀπὸ τῆς γεννήσεως
45 ἔτη.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Α. Δ. Α. Κ. Α. Σ. Ι. Ο. Σ......
..... Νοτόπουλος.....
ἡλικία... 82 .. γραμματικαὶ γνώσεις... Α' Δημοτικῶν
..... τόπος καταγωγῆς Ι. Τ. Ε. Α......
..... Καρδίτσας.....

β) ἐπάγγελμα Νοτόπουλος... 65 ἔτη
ἐκτελεζόμενος δημοτικῶν.

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; α) Διὰ 6 πορὰν Πλατιὰ - Τρανές - Στενά.

β) Διὰ βοσκήν Σαράντια - Βάλτοι - Η. Γ. Ι. Ω. Τ. Ι. Ε. Α....

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρισταὶ αἱ περιοχαὶ.....

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτηταί ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς ; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) ; γ) εἰς Κοινότητες ; δ) εἰς μονὰς κλπ. ....

Εἰς τὰς 2 ἀφ. ἐν τὰς 2 δὲς.. δηλαδή... Τούρκους

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; Γενικῶν δὲν εἶχον περιουσίαν, ἀλλὰ ὡς πλείον ἐν ἐργασίᾳ ἡμερομίσθων.. λίαν.. μικρὸν.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἀσχολοῦνται μὲν τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *καὶ*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....
εἰργάζοντο ὡς ἄτομα ἀντὶ τοῦ εὐεκαρίαιστα δαχ. μηνιαίως (40 δαχ. δίνεν γ.ω.μ.αὺ)

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆχοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *Κουλουτζίδες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...
ἡ χειροτέρα.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;) *ἐν χρήμα*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....
ἐποχικῶς, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐν χρήμα 1,50 ἡμερησίως προήρχοντο ἀπὸ τὰ γύρω χωρία

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *καὶ εἶχον ἐν τῷ*...

κονάκια οἱ Ἀφεντάδες δούλοι καὶ δαῦλες ἀπὸ...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νεαὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐπήγαγιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Γ.Ι.Ν.Ο.Ν.Τ.Α.Ν. ὁμαδες καὶ ἐπήγαγιναν ἐν τῇ περιγέρῳ. Α.α.ρ.ι.β.ης*.....

β) Ἐπήγαγιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... *καὶ* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *ἐποχικῶς ὡς*.....
ἐργάται (θεριβτές).....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Δεν ἐλιπαίνοντο με τίποτε.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..1938.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..Απὸ τοῦ ἔτους 1905.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε, τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; ..

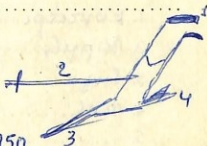
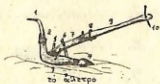
..? Ἐργαζομένηντα φρονεῖτερά καὶ ἡ προμήθεια ἐγένετο ἐκ Γερμανίας.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. λαβὴ..... 4. πτερό... 7..... 10.....

2. σταβάρ... 5..... 8.....

3. ὄμι... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1950.....
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ...1925.....

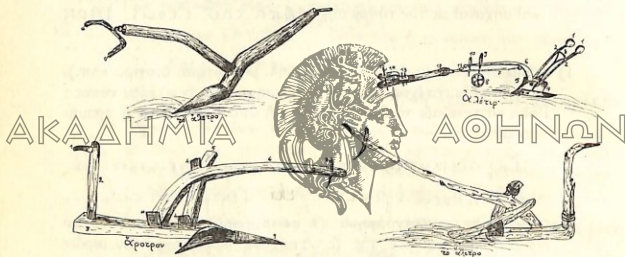
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... ..

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ 1925.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

Ὁ κατασκευάζει μόνος του.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Κοντάρι.....6. ....11. ....

2. Μιρμός.....7. ....12. ....

3. Σύγκρι.....8. ....13. ....

4. Ὑψί.....9. ....14. ....

5. ....10. ....15. ....

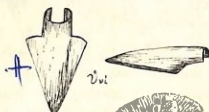

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ο. ἡ. τ. ο. μ. α. ρ. φ. ἡ. δ. . . ε. λ. σ. τ. ο. υ. ς. α. γ. ρ. ο. ὕ. ς. . . . .

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; . . . . .

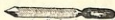
6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; . . . . .

ε. λ. σ. τ. ο. υ. ς. . . . .

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) . . . . .

β. κ. ε. π. α. ρ. ν. ι. , α. ῥ. ν. ἄ. ρ. ι. . . . .

πριόνι

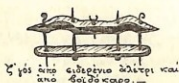
ἀρίδι

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Βόες καὶ ἵπποι......

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; ὄχι......

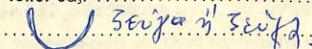
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Ναί......

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν πῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν).

κουλλούρα.....

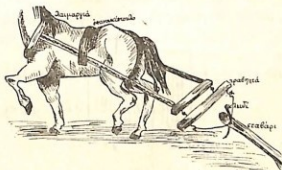
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ἀπὸ πρὶν.

Πῶς γίνεται ἡ ζευγίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ἐν τῷ
ζυγῷ. προσδένεται ἡ τσιβέτα (σιδηρία) καὶ ἡ
μαγνήρα τῇ σιδηρίᾳ ἐν τῷ ἄροτρῳ.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

εις αὐτὴν τὸ ἄστρον.....
 λεμαρία-κεφαλαρία-βαφάρια-~~αὐτὰ~~-
 φαλαγγία.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά,

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας . . . . .

Παντοτε ανδρας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιού, του αλόγου) εις το ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Βάσαν. τὸν. Σωρὸν... ἐπὶ

τραχήλιν· καὶ φροδύνων· τὴν· κατὰ τὴν· εἰς τὸ
ἄροτρον· .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Προεδέχον*
τα παλαμάριον ἐπὶ τῶν φύλαγγος καὶ σι...
φύλαγγος ἐν τῷ ἄροτρον.....

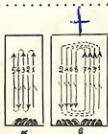
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Μ.Ε. Λουρι.Α. (ε.χοινί.α). ἄ.τινα. ἔ.χον. δεθῇ. εἰ. τὰ
κ.έ.ρατα.

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὅργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερον.. αὐλακας.. κατ'εὐθείαν γραμμὴν
.. σήμερον.. Περιφερειακῶς.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριᾶς, ντάμιες, σιασιές, μεσδραδες κ.λ.π.); Παλαιότερον με σποριᾶς
σήμερον ἔχει.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν ;
.. με αὐλακιστῆν.....

- 6) Πού ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; .. ἐν... ἐφ'ὅσον.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....
.. καθέτως.. καὶ.. βαθιὰ.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *εἰς ἔργα καὶ ὀργώματα* .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτὰ π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

ὀργωμα, διβόλισμα, περιάρισμα καὶ ἄλλα ἐπὶ σπορᾶς .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ὀργωμα, ἀλάτισμα καὶ φύτευμα .....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἐν ἔτει .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... *1 πν ἄρχομεν, ... ἐν ὀργωμῇ* .....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. *τὸ δισάκι*· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

βαμβούλι .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἄλλει-
ψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

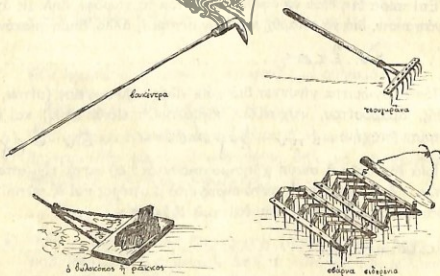
..Μέτην. ἄξάλη. ἢ. ὁποῖα. ἐπὶ τὸ. ὑδάτω..
μέρος. φέρει. σίδηρον. πεπλατυ. σμένον..
.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); .....

Ναί.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσάπ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

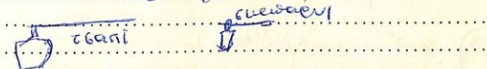
Χρησιμοποιοῦνται ἅπαντες τοῖ
κατωτέρω.....

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..Τ.Γ.Α.Π.Ε. - Δ.Μ.Ε.Θ.Α.Ε.Ν.Ι.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργανωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

..οὐδ.εὐ. - ἐπ.η.γρασκ. - αὐ. - βουδα. ....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους? Ἐργαλεῖα ποιοῦντο, μηχανήματα, ὅπλα, ὅργανα

ρεβ.δια.γ.φαιές, τα.ρεβ.δια.ιατα.γραμ.μας.
..φαιός - σελ.α.χ.τ.α. ....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

..ἀμμοουδερα. ....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων? ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ, πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Δα. - χί.ν.κα.ι. - τ.ο.ι.α.υ.γ. ....

.....ε.α.φ.ι.ε.ρ.γ.ε.ι.α. ....

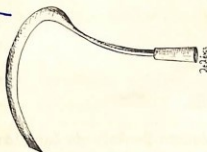
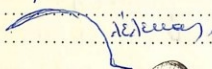
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μέ δρεπάνι καὶ λεύεα .....

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων ειδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) .....

Μέ κοσσοῦς

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) .....

... ἡ τοῦ ὀδοντωτοῦ .....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

... χειρολαβή... Σιλίνι... ὁ σιδηροῦς σκελετός...
... δέν... Σχε... ἐνομοκρίσιαν...

- 5) Ποίος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θερμτικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) . *Βί. σ. σ. δ. τ. φ. α. λ. α. . . . . τ. ρ. ρ. ο. β. τ. α. ἰ. ε. ι. α. . . . . ξ. ε. ἰ. α. ν. . . . . χ. ι. ρ. α. φ. . . . .*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμός με τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) . . . . . *ὁ. χ. ι. . . . .*
- .....

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. . . . . *ὁ. β. ο. . . . . τ. ο. σ. . . . . μέ. τ. ρ. ο. υ. . . . .*
- .....

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). . . . .
- ἐ. λ. ε. γ. ο. υ. κ. ο. . . . . ὁ. ρ. α. ι. τ. ο. ν. ι. ε. ι. . . . .*

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; . . . . . *οἱ. θε. ρ. ι. σ. τ. α. δ. ε. ι. . . . . ἐ. θε. ρ. ι. σ. ο. υ. . . . .*
- τ. α. ι. . . . . ἀ. π. ὁ. . . . . π. ἰ. σ. α. . . . . ἀ. ἰ. λ. ο. ι. . . . . ἐ. ρ. οἱ. τ. ε. υ. α. ν. . . . . τ. ἰ. ρ. . . . .*
- χ. ε. ι. ρ. ε. ἰ. . . . . ἀ. ὁ. τ. α. ἰ. . . . . ἐ. λ. ε. γ. ο. υ. κ. ο. . . . . μ. η. π. α. γ. λ. α. . . . . ζ. ἰ. δ. ε. ι. . . . .*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . . .
- Π. ο. λ. λ. α. ἰ. . . . . δ. ρ. α. γ. μ. α. . . . . ἔ. γ. ἰ. τ. ἰ. κ. . . . . α. ἰ. σ. ἰ. ἰ. . . . . υ. α. τ. ε. ἰ. θ. υ. ν. ε. α. ν. . . . .*
- .....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. .... ἀγκαλιές .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δέν
ἤρχοντο ἀπὸ ἄλλων τόπων .....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεῖσθε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

δέν ἐβάστασαν τίποτε .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . . .

Πάντοτε... ημέραν... Δευτέραν,...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. ....

Nail

- 6) Πού τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερώς όπου υπάρχει σχετικόν ἢ ἄλλο τι
 ἔστιμον. Μόλις ἐτελειώθη ε. Περιεχ. Π.ε.α.β.α

τα δρεπάνια. ὄψιμα καὶ δταν. πέφτοκα
καὶ ἔρπαινε. ἡ. μὲν. ἐκ. τῆ. ἔδαφος. θα. εἶχανε
τοῦ. χρόνου. κακῆ. κοδριά. εἰν. τα. δρεπάνι. ἔπειτα
ἐκ. τα. πλάγια. του. χρόνου. ἡ. κοδριά. δὲ
θα. ἦτα... ἐλεονοποιοῦμεν!.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

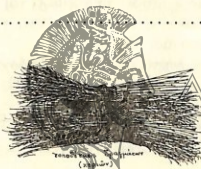
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

...? Εδέναν το αμέσως.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

..τὰ..δεμάτια..ἐδέοντο..μὲ..βρόυλα..
 ..ἓνα..εἶδος..χόρτου..τὸ..δοῖον..ἦτο.....
 ..κατὰ..λλήλων..τὸ..δέξιμον..τὸ..ἐκείναι
 ..εἰ..μ.π.α.γ.α.τ.ζ.ι.δ.ε.ς.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Συμμετροῦντο..εἰς..4-5..μέτρα..τοῦ.....
 ἀγροῦ..καὶ..ἐλέγαντο..τεγρένια..τὸ.....
 καθε..τεγρένι...εἶχε..100..ἔως..120.....
 δεμάτια, ἀν.α.λ.φ.κ.μ. μὲ..τ.κ.κ..παρο-
 χωρη.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...Δ.εὐ. γίνεται καλλιέργεια...αὐτῆς...

...ἐν πρὸς ἄντη...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ.' Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπῇ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ...ὅχι.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). .....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Συνεκεντρώνοντο εἰς τὸ ἀλώνι....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμνοστάσι, θεμνιά, θεμνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησός τι ;

Ἐκτεθετοῦντο ἐν σωρῷ εἰς σωρόν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; .....

Ὑπῆρχαν μόνιμοι τοποθεσίαι,
τὰ λεγόμενα ἀλώνια.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; .....

Ἐξω τοῦ χωρίου.

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Καὶ δε... οἰκογένεια... εἰχε... πό... διὰ... τῆς.
... ἄλῳνι.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλῳνισμα καὶ πότε λήγει ; Α. π. ὁ ἄρχαὺ
... οἰκουλίου... μέχρι... τέλους... ἡλικίας... του.....

- 7) Εἶδη ἄλῳνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χωματὰ χεῖν· α·

... ἡ... σ... ο... π... ε... δ... ω... ρ... ἔ... ν... α... ..
... ἡ... σ... ο... π... ε... δ... ω... ρ... ἔ... ν... α... ..
... ἡ... σ... ο... π... ε... δ... ω... ρ... ἔ... ν... α... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

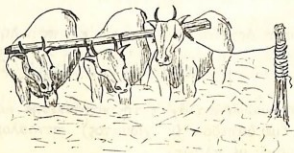
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῳνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλῳνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)· ἡ... ἔ... γ... ἔ... ν... ε... το... μ... ὄ... ν... α... ..
... ἡ... ἔ... γ... ἔ... ν... ε... το... μ... ὄ... ν... α... ..
... ἡ... ἔ... γ... ἔ... ν... ε... το... μ... ὄ... ν... α... ..

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῳνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλῳνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Η. Προετοιμασί· α
... ἡ... ἔ... γ... ἔ... ν... ε... το... μ... ὄ... ν... α... ..
... ἡ... ἔ... γ... ἔ... ν... ε... το... μ... ὄ... ν... α... ..
... ἡ... ἔ... γ... ἔ... ν... ε... το... μ... ὄ... ν... α... ..

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλῳνόςτυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Δελ. πατήρ. κει. ἀλυνόστω, ἀλλὰ ποσὲδεσθαι
καὶ μετὰ τὴν βίαν. τὰ δὲ μακρὰ καὶ τὰ ἀλύνει
νισαν μετὰ τὴν ἀδουαυγ.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
ωνοῦ ἐξήμισον στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

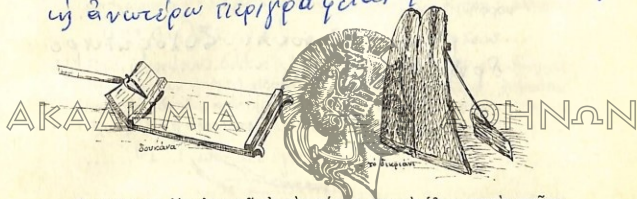
ἐν τῇ δουκάνῃ. δεικνύεται. δ. δ. ο. ἵπποι. καὶ...
ἐπὶ τῇ δουκάνῃ. καὶ δεσθαι. δ. ἀλυνόστω. ὅδε
~~καὶ~~ μακρὰ. τὰ ἵππων. καὶ. περιφέρει.....
καὶ μακρὰ. τὰ. τῶν,.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
άλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλυνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *ἐν τῇ δουάνῃ*
προσδένονται οἱ φαλαγγες καὶ ἀπὸ λαῶν φαλαγγες με
ἐκαστοῦ οἱ ἵπποι... *ἐφαλαγγες*
δουάνη

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

ὡς ἀνωτέρω περιγράφεται μετ' ἐνὶ δουάνῃ.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Δουάνη καὶ*
μεν αἰετοῦ ἀπὸ τεχνικῆς ἐκ τῆς πύλης...
ἔχοντο ἀρῶν δι' ἐξ. πα. δημητριακῶν

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

ἤρχεται ἀπὸ τῆς 11 π.μ. καὶ .....

διεκόπητο τὴν 3 π.μ. .....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

καρπολόϊο - θανάκι - ξυλόφυταρο .....

δρῦνι - μέγαλο .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

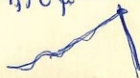

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Ναι .....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἁλυνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

καμουτινήκη - μήκη 1 μ. ἐπεφύετο .....

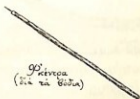
χωρὶς δερματίνη - μήκη 1,50 μ. .....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν' *ε. λ. ε. γ. ε. τ. ο. . β. τ. ρ. ω. μ. α. .*

ι. ε. κ. α. . σ. τ. ρ. ω. μ. α. . η. ἡ. μ. ε. ρ. η. ε. ι. ω. ς. . . . .

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

.. υ. ο. τ. ε. β. ι. λ. α. . . . .

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμὸν . . . . .

.. υ. ι. . ἰ. ὀ. δ. ι. ο. . α. ι. . γ. ε. κ. ρ. γ. ε. ι. . . . .

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

.. ο. . χ. ι. . . . .

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . . . .

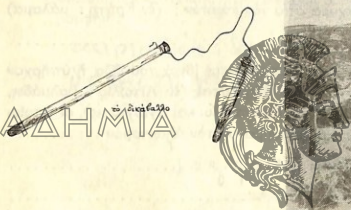
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ξύλο καμπυλωτό

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) 1925 .....

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... 22.6.17.α .....

Λίχνισμα.. με' καρποθ.β.β. ....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

ἔρχεν...σχημα...δραχμῶν...ἔδειξαν...ἐπαύει...
 ὡς...δρεψαμ...μέ...ση...καὶ...πρὸν...
 ...ἔχον...ἔωδειαν.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φυτῶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...καρποφύτι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

.....ὁ...δρ...καὶ...μν...αἰ...
 .....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...περίεργα...ἀφένοντο...διὰ...τραφέν...καὶ...
 ...ζώων.....
 .....
 .....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

.....
 .....
 .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

...Μ.Ε.Τ.Ε. δ.ρ. θ. μ. ο. κ. ι. ... λ. ο. ... ε. ο. ο. ε. ι. ν. ι. δ. α. ν. ....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

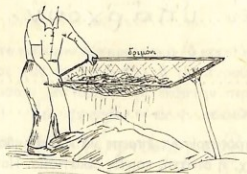
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κόσκιον· σαλῶ· δερμόνι

κοσκός ἢ ἀετιόλος

δορμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

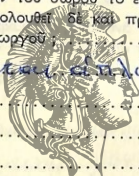
(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

..τοῦ δ.ρ.ι.μ.όνι..ἐστὴν ἱ.τε.α. ἐπὶ..ἔ.λ.α. καὶ.....
 ..μαζάων..δ.ι.α. συνεχ.α.δ. ρ.μ.θ.μ.ι.α.α. π.ι.ν.ή.δ.ε.α.ν
 ..ἐδ.ρι.μό.νι.ζ.αν. δ.η.λα.δ.ή. ἐ.π.ι.π.α.ν. κα.τ.ω. εἰ.....
 ..υ.δ.ι.α. καὶ..πα.ρ.έ.μ.ε.ν.α.ν..εἰ.λ.ά.δ.ρ.ι.μ.όνι.
 ..λ.α.μ.ό.τ.ω.λ.λ.....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

..ὁ.χ.η.μ.α.τ.ί.τε.α.μ. εἰ.π.λ.ῶ.ς. εἰ.δ.ω.ρ.οῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἄλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

.....Δ.ε.ν...ὑ.π.ά.ρ.χ.ο.υ.ν.....

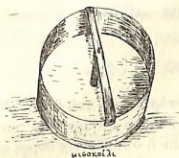
- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

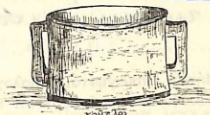
Δεξατέρη... μέτρον... βιδούρα... μία... βιδού-
ρα... εἶχε... 10... διὰ... εἶχε.....

βιδούρα

μίσκοι

κουζί

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γηφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

ΔΟΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) . Εἰ... αἰοφίνας... ματαβιεν... α...
... Σόμενα... Εἰ... ἡ... αἰοφίνας... ..

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .....

... *εἰς τὰ ἀχευμένα* .....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... *Μετὰ τὸ ἀλώνισμα δια* .....

... *περιενίερατος* .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της ; ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... *Τῶν 40 μαρτίων 9 Μαρτίου* .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

... *Τὸ πρωτὸν* .....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

.....γυναίκες.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος ; .....

.....σε ουπίδια της αυλής.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Εξ την έξω πορταν της αυλής γίνεται

ωρής και άνδρα και και άημε δαί...

και δαί και ουπίδια της αυλής δαί και δαί...

και τα ξύλα...

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

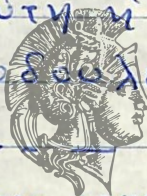
ΑΘΗΝΩΝ

Ἑρώτησις 5^η

(Τραγούδι κατὰ τὸν θερικόν.)

Ἠλιερ' τὸ τί μᾶς ἄρῃσες
οὐ' ἀρχεῖς νᾶ βασιλέψῃς;
ὅς' αὐταρχιώτῃ ἢ ἐργατῷ
καὶ οἱ ξενοδοχευτάδες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σὲ αὐταρχιώτῃ καὶ μὴ νᾶ
~~πᾶσι~~ τριῶν μερῶν νυφούλα
πᾶσι τὸν ἄνδρατ' ἄρῃσες
βαρεῖα γὰρ νᾶ πεθάνῃ

[ΣΠ. ΛΟΤΟΠΟΥΛΟΣ]

ΚΑ, Έρωτ. Θεοσ. II 48 / 1970.

Περιγραφή του Γεωργίου Λίου
πρό του 1920.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔHMIA

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγραφή του Γεωργικού βίου.

Ἐξετάζομενος ὁ τόπος ἡτέα-καρδίτης, παραάσκει
 Κουτσιαρί ἢ Κοτσερί ^{αἰώνιος} εἰς τὴν Τουρκικὴν, Σταθμός.
 Ἔδω οἱ Τούρκοι ἐρχόμενοι ἀπὸ Καρδίτσαν μετὰ τοὺς
 ἀραμπάδες (ἔϋλινα διτροχα ἀμάξια) ἐστάδμευον
 διὰ βερούρας καὶ τὴν ἐπομένην Γεμινάσαν διὰ
 Λαρίσαν, ἣτις εὐρίσκειτο εἰς ἀπόστασις 30 χιλιομέτρων.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

Τὰ γεωργικὰ κτήματα διαίρουτο εἰς δύο κατηγορίας.
 Εἰς τὰ σπαρτὰ καὶ εἰς τὰ βοσκτόπια. Τῇ μεγαλύτερᾳ
 εἴτασιν κατεῖχον οἱ βοσκτόποι. Καὶ αἱ δύο κατηγο-
 ρίαι ἦσαν τριγλήεα. τῇ ἀρχεστάδων δηλαδὴ τῷ Τύρ-
 κικ. Γεμινά οἱ κατεῖχον τὰ Κουτσιαρίων δὲ εἶχον
 ἰσόπλητα κτήματα καὶ ἐσθλὰ χωρία. Ἐπὶ τὴν καρ-
 πύρευσιν εἰς τὴν ἡμερομίσθιον καὶ εὐαλοῦντο Κου-
 λουτσίδες. Τὸ ἡμερομίσθιον ἀνῆρχετο εἰς 1,50 δεχ. ἢ
 40 εἰς 45 δεχ. μηνιαίως διψῶμα κατὰ τὴν τότε
 διάλειπτον. Σίψωμα = χωρὶς ψωμί.

Ἐπεὶ δὲ τὸ εἰσόδημα τοῦτο ἦτο ἀνεπαρκές διὰ τὴν
 ζωὴν τοῦ οἰκογενεῖος, οἱ νέοι καὶ νέαι τῷ χωρίῳ
 ἐκχημάτιζον ὁμάδας καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς
 θέρης, μετὰ τὴν εἰς περιφέρειαν Λαρίσης καὶ
 εἰργάζοντο. Εὐαλοῦντο δὲ θερισταῖδε, ἐκείνῃ φαί-
 νεται ἦσαν μεγαλύτεραι εἰσάσει ἐσπαρμέναι
 διὰ οἴτου καὶ τὸ ἡμερομίσθιον μίαν εἰς δύο δεκά-
 ρας μεγαλύτερον.

Τὰ χωράφια δὲν ἐλιπαίνοντο. Τὸ πρῶτον ἡ χρεὶς τοῦ
 κημικοῦ λιπάσματος ἔγινεν τὸ ἔτος 1938.

Τὸ φυσιμὸν (μὲρος ζώων) ἔγινεν χρεὶς μᾶλλον ἐνω-

ρίτερον.

Ταίς ειδηρῶς ἄροτρα ἐχρησιμοποιοῦνθαι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1905. Ταῦτα ἦσαν μονόφτερα καὶ εἰσήχοντο εἰς Γερμανίας.

Ἡ καλλιέργεια μὲν τραυτέρ ἤρχιζεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950, αὐτὴ δὲ θεριστικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1925.

Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω μηχανημάτων ὁ γεωργὸς ἔφερε ματὺ τοῦ κατὰ τὸ ὄρυγμα καὶ διάφορα ἄλλα γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ὅπως τὸ σπασάρι, τὸ ἀρνάρι, τὸ κλειδί καὶ τὴν ἀξάλη.

Θεριμός.

Παλαιότερον ἐθέριζον μὲν δρεπάνια καὶ λέλεμα. Μὲ τὸν λέλεμα (μεγάλον δρεπάνον) ἐθέριζε ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας. Τὰ δὲ πόρτα καὶ ἔμοψτον μὲ κοβίε.

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄλλοι ἐργάζονται οἱ ὁποῖοι ἐγκαλοῦντο Μπαχλατζίδες.

Ὁ θεριμός κατ' ἐθίμον διήρχιζεν πάντοτε ἡμέραν Δευτέραν. Μόλις ἐτελείωνε ὁ θεριμός πετοῦσαν τὰ δρεπάνια ὑψηλὰ καὶ ὅταν πέφτοντας κατὼ ἔρπαινε ἡ μύτη τοῦ δρεπανίου εἰς τὸ ἔδαφος δὲ εἶχανε τοῦ χρόνου καλὴ βοδεα, εἰάν ὅμως τὸ δρεπάνον ἔπευτε εἰς τὰ πλάγια, τοῦ χρόνου ἡ βοδεα δὲν εἶτο ἡτοῖα νοποιημένη. Κατὰ τὸν θερισμόν οἱ θεριστάδες διὰ νὰ διασπεδάσων κατὰ τὴν μεύρασιν ἔλεξαν καὶ διάφορα τραχούδια, ὅπως τὸ παραμάτω:

ἄλλοι μὲν τὸ τί μᾶς ἀρχήσῃ
 καὶ ἀρχεῖς νὰ βασιλέψῃς,
 σὲ κατάρχιστον ἢ ἐργασίαν
 καὶ οἱ ξενοδουλεύτῃδες.

Σέ καταριώτη καί μιά νιά
τριῶν μερῶν νουφούλα
πόχει τόν ἄνδρα τῶ ἄρρωστο
βαρειά χιά νά πεδάνη.

Τά δερμάτια συμμετρούντο εἰς 4-5 μέρη τοῦ ἀχροῦ καί
ἐκκαλοῦντο τσιρένια. Τό καθε τσιρένι εἶχε 100-120 δερμά-
τια. Κατόπιν ἤρχιζεν ἡ μεταφορά τῶν δερματικῶν διά
μάρρων εἰς τό ἀλώνι. Ἐκεῖ ἔκταναν τήν θερμότητά το-
υ ἀποθεπώντας τὰ δερμάτια σταυροειδῶς. Τά ἀλώνια ἐν-
δρίβοντο ἔξωθεν τοῦ χωρίου καί εἰς μεταφερέτο καί
ἡ εὐνοχμία διά νά περάσῃ ἐλάνηρα τό μαγαζιεῖ
ἀπό ἀρχαῖς ἰατρίας μέχρι τέλους Αὐγούστου ὅπου ἐπὶ
ἐτελείοντο ὁ ἀλωνισμός.

Τά ἀλώνια ἦσαν χωριστά χῶνα εἰς ἐκὼν καί ἐκὼν
κατασκευασμένα. Δέν ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῖς ἀλώνι-
στούλοις. Τοποθετούσαν τὰ δερμάτια μέ τή σειρά καί κα-
τόπιν ἔβεναν δύο ἡπαστοῦς εἰς τήν ἐδοντωτήν δο-
μαίνην ἀνέβαινε ὀπάνω ὁ ἀλωνιστής καί ἤρχιζε τό
ἀλώνισμα. Τά ἄλογα ὑπό τήν ἀπειλήν τοῦ μαρου-
τοῦ (μοιστέριου) τοῦ ἀλωνιστοῦ περιφέροντο μέ τα-
χύτητα μέγα καί τὰ στάχνα ἐτρίβοντο ἀπό τὰ
πέταλλα τῶν ἀλόγων καί τὰ δόντια τῆς δομαίνης.
Τά δόντια τῆς δομαίνης ἦσαν κατασκευασμένα
ἀπό εἰδιυή βυληρή πέτρα (λιθάρι) ἢ ἀπό λαμα-
ρίνα. Τό ἀλώνισμα ἤρχιζε τήν 11ην π.μ. καί διαιώπι-
το τήν 3ην μ.μ. καί κατόπιν ἤριζε τό λίανισμα.

Ἀπαραίτητος ἦμας ἐπρεπε νά φυσᾷ ἀέρας διά νά
διώχνῃ μακριά τὰ κότεύλα. Ἐκρημιμοποιούντο
δέ κατὰ τό λίανισμα τὰ ἐξῆς ἐργαλεῖα.

Τό καρπολόγ, τό σιμούλι, τό ἑυλόφισμαρο καί τό

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δριμόνι. Τὰ χονδρά κότευλα τὰ ὅποια δὲν ἀπορρίπ-
νυνονταν μὲ τὸ λίκνισμα, τὰ ἔβαζαν μέσα εἰς τὸ
δριμόνι καὶ τὰ δριμόνια ζαν. Τὸ δριμόνι ἦτο κατα-
σκευασμένον εἰς χονδρῆς λαμαρίνας καὶ τὸ κατὰ
μέρος εἶχεν ὅπαις. Ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὅπαις μὲ τὰς
κινήσεις τοῦ δριμονίου ἔπερτε τὸ σιτάρι καὶ μέσα
παρέμειναν τὰ κότευλα τὰ ὅποια καὶ πετασθέντα
εἰς παραμείναν μέρος. Οὕτω εἰς τὸ τέλος ἐκχρημα-
τίζετο εἷας σωρὸς μὲ καθαρό σιτάρι. Εἰς τὴν κορυ-
φὴν τοῦ σωρὸς ὁ ἀλωνιστὴς ἐκάρφωνε τὸ δρεπάνον
μὲ βοῦπό καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔχη καλὴ καὶ καθα-
ρὴ σοδειά. Κατόπιν ἤρχιζε τὸ μέτρημα τοῦ σιταρίου.
Ὡς μονάδα μετρήσεως τοῦ λαοῦ εἶχανε τὴν
μίσαι βιδούρα. Μία βιδούρα ἴσον 10 βιάδες.
Ἡ βιδούρα ἦτο κατασκευασμένη ἀπὸ ἑλκινδριμὴ κατασκευασμέ-
νη ἀπὸ χονδρῆ λαμαρίνα. Κατόπιν τὸ σιτάρι
τὸ μετέφεραν εἰς τὸ σπίτι καὶ τὸ ἔβαζαν μέσα εἰς
τὴν κοφίνην. Αὗτὲς ἦσαν πλευτές μὲ λυγαριές καὶ
ἔπαιρνε ἡ μάδε μιά ἀπὸ 10 εἰς 15 βιδούρες.
Ἀπὸ τὴν κοφίνην κατόπιν ἔβγαζαν μὲ τὴν βιδούρα τὸ σιτά-
ρι καὶ ἔδιδαν τὰ χρεωστικὰ, τὸ παπαδιάτιμο, τὸ
ἀγροφυλακιάτιμο καὶ τὸ χιὰτριμο.
Χρῆσις τῆς ἀλωνιστικῆς μηχανῆς ἔγινε τὸ ἔτος 1925.

ΠΥΡΑΙ.

Ἀνδρουν φωτιές τῶν 40 μαρτύρων διπλασθὲν τὴν 9ην
Μαρτίου πρὸς ευφοροδρόμὸν τῶν φιδιῶν.
Εἰς τὴν ἐξώπορτιαν τῆς αὐλῆς ἡ νοικοκυρὰ κἀνει σωρὸν
τὰ σκουπίδια τῆς αὐλῆς, αὐτὸ γίνεται μὲ τὴν ἀνατο-
λὴν τοῦ ἡλίου, καὶ κατόπιν βάζει φωτὶς.

Τὰ ~~αὐτὰ~~ βιουπιδία ἀρχίζουν νὰ καίγονται διχαί-
σικα καὶ καπνοὶ ἐκέρχονται ἰσχυροί. ἑτέρα
ἐκδήλωσης δὲν λαμβάνει χώραν. —

Ὄνομα πληροφόρητα

Ἀθανάσιος Νοτόπουλος, ἱερέως καρδίου
82 ἐτῶν.

[Σπυρίδων Νοτόπουλος, δίδλος
Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τῆς 27-30 Ἰανουαρίου
1970]

Σημείωσις: κατεβλήθη προσπάθεια νὰ ~~αὐτὸς~~
γραφῇ ἢ παροῦσα ἐργασία εἰς τὴν διαλεκτὸν
τοῦ τόπου, ὅσον ἦτο δυνατόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΣ
1970

Ἑρώτησις 5^η

(Τραγούδι κατὰ τὸν θερῖσμον.)

ἥλιε μὲν τὸ τί μᾶς ἄρρηδες
οὐκ ἄρχεις νῦν βασιλέψης;
βέβαταρχιώτῃ ἢ ἐρχατιά
καὶ οἱ ξυνοδολευτάδες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σέ βαταρχιώτῃ καὶ μιά νύ
~~πᾶν~~ τριῶν μερῶν νυφούλα
πᾶν τὸν ἄνδρα τὸ ἄρρωστο
βαρεῖα γιὰ νὰ πεθάνῃ

[ΣΠ. ΜΟΤΟΠΟΥΛΟΣ]

Διδάκτορας Ἀιτίας.